

Klopni meningoencefalitis (KME) je virusna okužba, ki prizadene osrednji živčni sistem – možganske ovojnice, lahko tudi možgane in hrbtenjačo. Bolezen se prenaša z ugrizom okuženega klopa, redko pa tudi z uživanjem surovega (neprekuhanega) mleka okuženih živali. Slovenija je v Evropi med državami z najvišjo stopnjo KME.

Kako preprečujemo okužbo?

Ker gre za virusno okužbo, je zdravljenje boleznih samo podporno.

Cepljenje je najučinkovitejša zaščita pred KME in je v Sloveniji priporočeno za vse. Otroke brezplačno cepimo od 1. leta starosti dalje. Osnovno cepljenje predstavljajo 3 odmerki cepiva. Potrebni so poživitveni odmerki.

Pred ugrizi klopov se ščitimo z uporabo repelentov, nošenjem svetlih, dolgih oblačil s hlačnicami v nogavicah. Po vsakem obisku narave oblačila zamenjamo in temeljito pregledamo kožo.

Odstranjevanje klopa

Klopa nežno odstranimo z namensko pinceto za odstranjevanje klopov. Pred tem se ga čim manj dotikamo, ne masiramo ga z mazili, oljem, alkoholom ali slino – ko zazna dražljaje, namreč spusti v kožo še več (morda okužene) sline. Ob odstranjevanju se lahko klopova »glava« (ustni del z bodicami) odtrga in ostane v koži, kar ni nevarno, povzroči pa rahlo lokalno draženje (manjšo rdečino, zatrdlino ali gnojno piko, podobno kot droben trn). Telo ga običajno samo izloči v nekaj dneh. Mesto razkužimo in opazujemo kožo nadaljnje 4 tedne. Če se razvijejo znaki vnetja, gnojno žarišče ali rdečina, ki se širi, se posvetujemo z zdravnikom.

Kako prepoznamo bolezen?

Prvi znaki se pokažejo 2 do 28 dni po vbodu klopa. Bolezen poteka v dveh fazah, lahko pa ima oboleli izražene znake samo ene od obeh faz.

1. faza – gripi podobna bolezen

Pojavijo se povišana telesna temperatura, glavobol, utrujenost, bolečine v mišicah in sklepih, bolečine v žrelu, slabost in zmanjšan apetit. Po nekaj dneh sledi vmesno obdobje izboljšanja, preden nastopi druga faza boleznih.

2. faza – vnetje živčevja

Pojavijo se visoka vročina, močan glavobol, otrdel vrat (težko nagibanje glave navzpred), slabost, bruhanje, zaspanost, otroka moti svetloba; lahko so prisotni tudi razdražljivost, zmedenost, tresenje prstov, epileptični napadi. Pri predšolskih otrocih bolezen praviloma poteka v blažji obliki.

Kateri so možni zapleti?

Po preboleli boleznih lahko ostanejo dolgotrajni glavoboli in utrujenost, težave s koncentracijo ali spominom, psihiatrične težave, trajne okvare živčevja ali epileptični napadi.

Pri odraslih so posledice pogostejše in trajnejše, cepljenje v otroštvu zato ščiti tudi dolgoročno.

Kako postopamo?

Vzročnega zdravljenja ni, bolezen praviloma potrebuje bolnišnično zdravljenje. Uporabljamo zdravila proti vročini in bolečinam, otrok naj počiva in se izogiba pretiranim zvočnim in svetlobnim dražljajem (TV, računalnik, sonce) ter pije zadosti tekočin.

Kdaj k zdravniku?

- Če ima otrok vročino po vbodu klopa,
- če se pojavijo glavobol, slabost, bruhanje, otrdel vrat ali izrazita zaspanost,
- če je otrok v zadnjih tednih prebolel "virozo", nato pa znova zbolel s hudim glavobolom in vročino.

Gradivo je informativne narave in kot tako namenjeno izključno splošnemu informiranju. Gradivo ne more nadomestiti pregleda pri zdravniku. Opisane informacije so splošne narave in morda niso primerne za vsak posamezen primer. V primeru nejasnosti ali vprašanj se posvetujte s svojim zdravnikom, v primeru nujnih stanj vedno pokličite 112. Gradivo temelji na smernicah, veljavnih v maju 2026. Pregledali so ga pediatri in zdravniki, ki obravnavajo otroke in mladostnike. Avtorji gradiva ne zagotavljajo, da so informacije vedno popolne, popolnoma posodobljene ali primerne za vsak klinični primer. Prav tako ne prevzemajo odgovornosti za kakršnekoli posledice, ki bi lahko nastale zaradi uporabe navedenih informacij. Uporaba gradiva je na lastno odgovornost.